

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка
Факультет технологічних систем і логістики

_____ (назва навчально-наукового інституту/факультету)

"Затверджую"
Декан факультету
технологічних систем і логістики
(назва навчально-наукового інституту/факультету)
_____ (А.Г.Кравцов)
(підпис) (прізвище та ініціали)
" 27 " серпня 2019 р.

Кафедра транспортних технологій і логістики "
(назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Педагогіка та методика викладання у вищій школі»
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти _____ магістр _____
(назва)
Галузь знань _____ 27 Транспорт _____
(шифр і назва)
Спеціальність _____ 275 Транспортні технології _____
(шифр і назва)
Освітня програма _____ Транспортні технології _____
(назва)

Харків – 2019 р.

Укладачі: доктор пед. наук, доцент, професор кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін Данченко І.О.

(вчене звання, посада, прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена на розширеному засіданні ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні поняття в освітній процес, спрямований на підготовку сучасного фахівця.

Базовими дисциплінами для успішного засвоєння програмного матеріалу дисципліни є (із структурно-логічної схеми освітньої програми) «Українська мова» (за професійним спрямуванням), «Психологія», «Філософія», «Соціологія».

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітня програма Рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів <u>3</u>	Галузь знань <u>27 Транспорт</u>	Статус дисципліни: <i>За вибором здобувача вищої освіти</i>			
	Спеціальність <u>275 Транспортні технології</u>	Мова викладання: <i>Українська</i>			
Змістових модулів <u>2</u>	Освітня програма <u>Транспортні технології</u>	Рік підготовки:			
Загальна кількість годин - <u>90</u>		<u>1</u> -й	-й	<u>1</u> -й	-й
		Семестр			
		<u>1</u> -й	-й	<u>1</u> -й	-й
		Лекції			
		<u>15</u> год.	год.	<u>4</u> год	год
		Практичні, (семінарські)			
		<u>15</u> год.	год.	<u>4</u> год.	год.
		Лабораторні			
		_год.	_год.	_год.	_год.
Самостійна робота					
<u>60</u> год.	год.	<u>72</u> год.	год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – <u>2</u> ; самостійної роботи студента – <u>4</u>	Рівень вищої освіти: <u>магістр</u>	Вид контролю:			
		<u>залік</u>		<u>залік</u>	

2. Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Педагогіка та методика викладання у вищій школі» є підготовка магістрантів, що володіють достатнім обсягом теоретичних знань, практичних умінь і навичок для визначення актуальних проблем педагогіки вищої школи, організації освітнього процесу у вищій школі, впровадження сучасних форм і методів навчання, інноваційних освітніх технологій.

Завдання вивчення дисципліни - вивчення загальних положень, принципів та методів педагогіки вищої школи, ознайомлення з поняттями, категоріями, методами, технологіями; з'ясування її місця в системі наук; висвітлення особливостей методів викладання у вищій школі; ознайомлення зі структурою і змістом освітнього процесу у закладі вищої освіти; оволодіння педагогічними формами освітньої взаємодії, навчитися творчо застосовувати знання і способи діяльності, засвоєнні під час вивчення навчальних дисциплін; уміння планувати, організовувати та аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять; набуття початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності; ознайомлення з кращим педагогічним досвідом викладачів закладів вищої освіти України, апробування найбільш ефективних прийомів і методів навчання, що застосовуються в системі викладання навчальних дисциплін.

У результаті вивчення курсу аспіранти повинні:

Знати:

- структуру і зміст освітнього процесу в закладі вищої освіти;
- основи організації роботи викладачів, кафедри, навчально-наукового інституту, адміністрації університету тощо;
- специфіку науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи;
- принципи розробки педагогічних технологій освітньо-виховної взаємодії зі студентами;
- різноманітні дослідно-експериментальні форми педагогічної діяльності;
- засоби активізації пізнавальної діяльності студентської аудиторії;
- методи забезпечення ефективного управління навчально-творчою діяльністю студентів;
- методикою викладання навчальних дисциплін.

Уміти:

- творчо застосовувати знання і способи діяльності, засвоєні під час викладання навчальних дисциплін;
- планувати, організовувати і аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять;
- використовувати у педагогічній практиці найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку особистості;
- організовувати і проводити науково-методичну роботу;
- розробляти ефективну дидактичну систему організації освітнього процесу;
- використовувати сучасні педагогічні технології організації освітнього процесу;

- використовувати засоби активізації навчально-творчої діяльності студентської аудиторії та інноваційні методи навчання та виховання;
- апробувати інноваційні прийоми, методи та засоби навчання і виховання, що застосовуються в системі педагогічного процесу.

Програмні результати навчання відповідно до матриць ОП: ЗПРНО2. Аналізувати, планувати та організовувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять, використовувати найбільш ефективні методи навчання.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.1. Педагогіка вищої школи

Тема 1. Загальні основи педагогіки вищої школи та історії вищої освіти.

Тема 2. Сучасна вища школа в освітній системі України. Організація освітнього процесу в системі підготовки фахівців у закладах вищої освіти.

Тема 3. Студент закладу вищої освіти як об'єкт та суб'єкт навчання та виховання. Особливості діяльності, типологія, педагогічна культура викладача вищої школи. Педагогічна етика.

Змістовий модуль 1.2. Методика викладання у вищій школі

Тема 4. Дидактичні основи викладання у закладах вищої освіти. Дидактичні основи управління навчально-творчою діяльністю студентів.

Тема 5. Методичні основи викладання дисциплін у закладах вищої освіти.

Тема 6. Методологічні основи активізації освітнього процесу закладах вищої освіти.

Тема 7. Педагогічні технології навчання та виховання. Система діагностики знань і вмінь студентів закладах вищої освіти. Педагогічна фасилітація.

4 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього кр/год	у тому числі					усього кр/год	у тому числі				
л		с	лаб	інд	с.р.	л		с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретико-методичні засади педагогіки та методики викладання у вищій школі												
Змістовий модуль 1.1 Педагогіка вищої школи												
Тема 1.	-/7	2	2	-	-	3	-/7	1	2	-	-	4
Тема 2.	-/8	2	2	-	-	6	-/8	1	-	-	-	7
Тема 3.	-/15	2	2	-	-	11	-/15	-	-	-	-	15
Тема 4.	-/15	2	2	-	-	11	-/15	-	2	-	-	13
Разом за змістовим модулем 1.1	1,5/45	8	8	-	-	31	1,5/45	2	4	-	-	39
Змістовий модуль 1.2. Методика викладання у вищій школі												
Тема 5.	-/15	2	2	-	-	7	-/15	1	-	-	-	14

Тема 6.	-/15	2	2	-	-	9	-/15	1	-	-	-	14
Тема 7.	-/15	3	3	-	-	7	-/15	-	-	-	-	15
Разом за змістовим модулем 1.2	1,5/45	7	7	-	-	29	1,5/45	2	-	-	-	43
Разом за модулем 1	3,0/90	15	15	-	-	60	3,0/90	4	4	-	-	82
Усього годин	3,0/90	15	15	-	-	60	3,0/90	4	4	-	-	82

Примітка: кр – навчальні кредити

5 Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми		Кількість годин	
			д/ф	з/ф
1	ЗМ 1.1	Загальні основи педагогіки вищої школи та історії вищої освіти.	2	2
2	ЗМ 1.1	Сучасна вища школа в освітній системі України. Організація освітнього процесу в системі підготовки фахівців у закладах вищої освіти.	2	-
3	ЗМ 1.1	Студент закладу вищої освіти як об'єкт та суб'єкт навчання та виховання. Особливості діяльності, типологія, педагогічна культура викладача вищої школи. Педагогічна етика.	2	-
4	ЗМ 1.2	Дидактичні основи викладання у закладах вищої освіти. Дидактичні основи управління навчально-творчою діяльністю студентів.	2	2
5	ЗМ 1.2	Методичні основи викладання дисциплін у закладах вищої освіти.	2	-
6	ЗМ 1.2	Тема 6. Методологічні основи активізації освітнього процесу закладах вищої освіти.	2	-
7	ЗМ 1.2	Тема 7. Педагогічні технології навчання та виховання. Система діагностики знань і вмінь студентів закладах вищої освіти. Педагогічна фасилітація.	3	-
Всього за модулем 1			15	4
Разом			15	4

6 Теми практичних занять (не передбачено)

№ з/п	Мо дуль	Назва теми	Кількість годин	
			д/ф	з/ф
Всього за модулем 1				
Разом				

7 Теми лабораторних занять (не передбачено)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Психологічна діагностика розвитку професійних якостей.	9	12
2	Розвиток самосвідомості студентів у процесі професійної підготовки.	8	11
3	Психолого-педагогічні проблеми мотивації навчально-професійної діяльності студентів в сучасних умовах.	9	12
4	Сучасні педагогічні технології	8	12
5	Сучасні інноваційні методи навчання у вищій школі	9	12
6	Педагогічні інновації у закладах вищої освіти.	8	11
7	Особистісне самовизначення як основний фактор освіти дорослих.	9	12
	Разом	60	82

В межах самостійної роботи студент самостійно опрацьовує теми дисципліни, використовуючи рекомендовану літературу і бази даних мережі Інтернет. Результатом роботи повинні стати:

1. Тези по окремим темам дисципліни (з обов'язковим наведенням посилань на використані джерела). Тези не повинні дублювати основний конспект дисципліни, тобто матеріал повинен доповнювати (розширювати теми дисципліни). Оформлюється як додатковий конспект до вивчення дисципліни. Конспект розбивається на частини – згідно змістовних модулів дисципліни (наприклад, конспект для змістовного модуля 1.1, конспект для змістовного модуля 1.2). Замість тез або разом з тезами можуть бути використані рисунки, графіки, таблиці і т.п. Бажано (не обов'язково) додатково готувати презентацію конспекту. Кожна частина конспекту оцінюється окремо (в межах кожного змістовного модуля).

2. Реферат за темами дисципліни (готується за кожним змістовним модулем). Обсяг реферату від двох аркушів формату А4 (шрифт 14, інтервал одинарний). Обов'язкові посилання на використані джерела. Кожен реферат оцінюється окремо (в межах кожного змістовного модуля).

Індивідуальні завдання

Не передбачено.

9 Виконання курсового проекту (роботи),

(курсове комплексне тестове завдання) (не передбачено)

Виконання курсового проекту (роботи) або курсового комплексного тестового завдання регламентується навчальним планом зі спеціальності.

Вимоги до змісту та оформлення встановлюються методичними рекомендаціями відповідної кафедри, які, в свою чергу, орієнтуються на чинні державні стандарти до документації та звітів в сфері науки і техніки.

10. Методи навчання

Навчання студентів у рамках дисципліни «Педагогіка вищої школи та методика викладання у вищій школі» потребує широкого використання активних форм навчання, які наближують освітній процес до реальних організаційно-виробничих ситуацій.

При викладанні дисципліни «Педагогіка вищої школи та методика викладання у вищій школі» для активізації навчального процесу передбачено застосування таких форм і методів навчання, як лекція-візуалізація, елементи проблемної лекції, елементи діалогу з аудиторією (лекції – бесіди), елементи «мозкової атаки», дискусії у рамках практичних занять, ділові ігри, презентації.

У процесі вивчення курсу слід застосовувати методи й процедури психодіагностики, які дозволяють визначати індивідуальні якості людей, їх темперамент, характер, особистісні риси, здібності, компетентності, рівень знань та навичок з метою оптимізації взаємодії «викладач-студент» і надання можливості самооцінки й самоаналізу студентами власної особистості, що обумовлено специфікою дисципліни.

Оскільки основним засобом активізації пізнавальної діяльності студентів, зацікавленості в оволодінні знаннями їх мотивацію до професійної діяльності, важливим аспектом першої лекції є актуалізація дисципліни, обґрунтування важливості дисципліни для майбутньої професійної діяльності.

Лекція-візуалізація являє собою візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання або аудіо відеотехніки (відео-лекція). Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування візуальних матеріалів, що переглядають.

Лекції-бесіди забезпечують безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяють привернути увагу студентів до найбільш важливих питань тем, визначати у процесі діалогу особливості студентів, рівень знань з проблеми, що розглядається, і таким чином виявити готовність до сприйняття матеріалу. Залежно від чого викладач має змогу визначати темп викладання, обсяг нового матеріалу тощо. Студенти обмірковують кожне поставлене педагогом запитання, мають можливість оцінити свій рівень знань, усвідомити питання, що розглядається, дійти самостійно до певних висновків і узагальнень, усвідомити їх важливість тощо.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Після постановки викладачем запитання, студентам пропонуються питання для самостійного обміркування, спонукаючи їх для самостійного, творчого розв'язання проблемної ситуації.

У рамках деяких семінарських занять впроваджуються елементи «мозкових штурмів», занять з елементами тренінгу тощо, в ході якої студентам пропонується сумісними зусиллями вивести те чи інше правило, комплекс вимог чи закономірності процесу.

З метою зацікавлення аудиторії, доповнення лекційного матеріалу, загострення уваги на окремих проблемах, формування у студентів творчого підходу до сприйняття нового матеріалу лекційний матеріал доцільно супроводжувати розглядом *конкретних педагогічних ситуацій*.

Значну увагу слід приділяти *дискусійним методам*, вони мають бути стрижневим моментом багатьох занять. Адже вони передбачають активну діяльність учасників у дискусійній групі. Взаємодія в ході групової дискусії стимулює інтелектуальну діяльність, формує вміння аргументувати власну точку зору, позицію з обговорюваних питань.

Навчальна дискусія застосовується для закріплення знань, які були отримані на лекції, для придбання нових позицій, поглядів, переконань, підвищення інтересу до питань, які розглядалися, посилення мотивації тощо. Дискусія дозволяє визначити власну позицію, встановити різноманіття підходів, точок зору в результаті обміну ними, підвести до багатостороннього бачення предмету дискусії.

Робота в малих групах (по 5-6 студентів) сприяє структуруванню лекційного матеріалу, активізації пізнавальної діяльності, розвитку вміння роботи в колективі тощо.

Ділова гра. Мета застосування цього методу - виробити в студентів вміння вирішувати проблеми, що виникають у практичній діяльності, творче мислення, здатність оцінювати діяльність. Ділова гра - це імітаційна гра.

У викладання курсу, в залежно від мети і завдань, які здатен віршувати тренінг, ми використовували такі види *занять з елементами тренінгу*:

– *заняття з елементами соціально-психологічного тренінгу* – спрямовувалося на розвиток комунікативних здібностей, міжособистісних відносин, уміння встановлювати та розвивати різні види взаємин між людьми, уміння будувати продуктивні соціальні відносини (прикладом вправ, які було застосовано під час проведення відповідних занять, можуть бути такі: «Груповий портрет», «Дама здавала в багаж...», «Кадрова проблема» тощо);

– *заняття з елементами тренінгу особистісного зростання* – спрямовувалося на самовдосконалення, вирішення внутрішньо особистісних конфліктів, суперечностей, на розвиток соціально значущих якостей, які входять до інтегративної якості соціальної зрілості (прикладом вправ, які було застосовано під час проведення відповідних занять, можуть бути такі: «Лінія життя», «Змагання фахівців-аграріїв», «Презентація нових технологій», «Кожна людина як літера в алфавіті», «Кар'єра», «Слалом», «Харизма» тощо);

– *заняття з елементами соціально-просвітницького тренінгу* спрямовувалося на набуття і засвоєння вмінь та навичок, зміни стратегій поведінки, які допомагали студентам конструктивно реагувати в будь-якій ситуації, адаптуватися до оточення, швидше знаходити вихід із ситуацій, реалізовувати свої плани і досягати мети, в тому числі і мети формування високого рівня соціальної зрілості особистості (прикладом вправ, які було застосовано під час проведення відповідних занять можуть слугувати такі: «Один день», «Зустрічають за одягом», «Пан чи пропав?», «Вимірювання та фіксація» тощо);

– заняття з елементами психокорекційного та психотерапевтичного тренінгу – спрямовувалося на корекцію психічних процесів, тренування певних якостей і здібностей особистості (прикладом вправ, які було застосовано під час проведення відповідних занять можуть бути такі: «Декілька способів говорити «Ні» або «Як чинити опір тискові з боку інших?», «Скульптура конфлікту» «Зворотній зв'язок» тощо).

Варто зазначити, що під час занять з елементами тренінгу використані базові методи: рольова гра, моделювання, демонстрація, м'язова релаксація, робота з роздатковим матеріалом; робота з образами й метафорами, спрямування уваги, аналіз проблемних ситуацій, міні-лекції та обговорення; дискусія, діагностика (проектні методики), картковий метод тощо.

11. Методи контролю

Під час вибору критеріїв оцінки засвоєння студентом програми дисципліни враховано виконання програми і засвоєння матеріалу в частині лекційних і практичних занять, а також виконання передбаченої програмою самостійної роботи.

Передбачені методи контролю: поточний, підсумковий.

Поточний контроль проводиться на кожному занятті.

Підсумковий контроль проводиться в кінці кожного змістового модуля і в кінці семестру.

Усі види контролю (усне опитування, письмове опитування, модульне опитування, тестове опитування) тісно пов'язані та організуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів і забезпечити об'єктивне оцінювання рівня їх знань.

Після закінчення вивчення курсу (частини курсу) підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі заліку (іспит) і студент може набрати протягом семестру в точках контролю від 60 до 100 балів включно.

Після першого модулю проводиться іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 12.1 – Структура оцінки

Модуль	Змістовий модуль	Вид заняття	Бали	
Модуль 1	Змістовий модуль 1.1	Лекції (теоретична підготовка - тези)	3	
		Реферат	7	
		Семінарське заняття	7	
		Модульні завдання (тести)	20	
	Всього за модулем 1.1			37
	Змістовий модуль 1.2	Лекції (теоретична підготовка - тези)	4	
		Реферат	7	
		Семінарське заняття	7	
		Модульні завдання (тести)	20	
	Всього за модулем 1.2			38
Підсумковий контроль за модулем 1			25	
Всього за модулем 1			100	

Таблиця 12.2 – Формування оцінки реферату (відсотки від максимальної оцінки)

Складова підсумкової оцінки	Відсотки			
	75-100	50-74	30-49	0-29
Написання реферату	Відповідь на питання повна, конкретна, містить визначення термінів, класифікацію, тощо Проведено значний аналіз літературних джерел	Відповідь містить визначення термінів, класифікацію. Проведено незначний аналіз літературних джерел	Відповідь містить визначення основних термінів. Аналіз літературних джерел майже не проведено, джерела застарілі та не актуальні	Наведені невірні відповіді, нерозкрита суть питання. Літературні джерела не відповідають тематиці.

Таблиця 12.3 – Формування оцінки за практичну роботу (відсотки від максимальної оцінки)

Складова підсумкової оцінки	Відсотки			
	35-30	20-29	11-19	0-10
Контрольні запитання	Відповідь на питання повна, конкретна, містить визначення термінів, класифікацію	Відповідь містить не повне визначення термінів, класифікацію	Відповідь містить визначення основних термінів за допомогою викладача	Наведено невірну відповідь, нерозкрите суть питання
Рівень виконання завдань семінарських занять	Студент надає відповідь щодо методики вирішення, вірно представлено розрахунки та повноту висновків	Студент надає відповідь щодо методики вирішення, у розрахунках присутні незначні помилки або неточності, висновки представлено не повністю	Студент передає загальний сенс щодо методики вирішення, у розрахунках є суттєві помилки або неточності, висновки представлено не повністю	Студент не може передати загальний сенс роботи, у розрахунках є суттєві помилки або неточності, висновків не наведено
Своєчасність виконання і захисту запропонованих завдань	30-25	20-24	11-19	0-10
	Студент захищає роботу у встановлений термін	Студент захищає роботу протягом наступного тижня, після її початку	Студент захищає роботу протягом місяця, коли вона почалася	Студент захищає роботу перед підсумковим контролем
Всього	100-85	60-82	33-57	0-30

13. Шкала: національна та ECTS і критерії оцінювання до визначення рівня знань і навичок

12.2.1 Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12.2.2 Критерії оцінювання:

1) "Відмінно" (90-100 балів) – студент виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, уміє аналізувати і робити висновки;

2) "Дуже добре" (82-89 бали) – студент виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання.

3) "Добре" (74-81 бали) – студент виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість.

4) "Задовільно" (64-73 бали) – студент виявляє не достатньо глибоке знання програмного матеріалу, в основному володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

5) "Достатньо" (60-63 бали) – студент виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки.

6) "Незадовільно" (35-59 бали) – студент виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-

наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

14. Методичне забезпечення

Опорний конспект лекцій, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, ілюстровані матеріали, нормативні документи.

15. Рекомендована література

Базова

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч. посіб. / Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. за модульно-рейтинговою системою навчання. – 2-ге вид. / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 384 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка вищої школи : посіб. для студ. вищих навчальних закладів / Н. П. Волкова. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 576 с.
4. Данченко І.О. Формування соціальної зрілості студентів вищих аграрних навчальних закладів: монографія / Ірина Данченко. – Х. : Видавництво Іванченка І.С., 2018. – 366 с.
5. Кайдалова Л. Г. Педагогічна майстерність викладача : навч. посіб. / Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна, Т. Ю. Вахрушева. – Х. : НФау, 2009. – 140 с.
6. Кузьминський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьминський. – К. : Знання, 2006. – 456 с.
7. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. – 2-е вид., доп. і випр. – Х. : «ОВС», 2010. – 480 с.
8. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид. – К. : Вища школа, 2004. – 422 с.

Допоміжна

9. Артемова Л. В. Історія педагогіки України : підручник / Л. В. Артемова. – К. : Либідь, 2006. – 421 с.
10. Лутаєва Т. В. Педагогічна культура : навч. посіб. / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. – Х. : НФаУ, 2011. – 182 с.
11. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 232 с.
12. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / В. Л. Ортинський. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 472 с.
13. Хуторской А. В. Современная дидактика : учебник для вузов / А. В. Хуторской. – СПб. : Питер, 2001. – 544 с.

16. Інформаційні ресурси

(Посилання на електронний ресурс)

